

Organizacija zdravstvene službe

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O IZPLAČEVANJU NADOMESTILA OSEBNEGA DOHODKA V PODALJŠANEM PORODNIŠKEM DOPUSTU (Uradni list SRS, št. 22/75)

Ta samoupravni sporazum sta sklenili zdravstvena skupnost Slovenije in zveza skupnosti otroškega varstva SR Slovenije. Z njim sta uredili medsebojne pravice in obveznosti ter še druga, zlasti tehnična vprašanja v zvezi z izvajanjem sporazuma.

Po 48. členu zakona o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu in o delovnih razmerjih med delavci in zasebnimi delodajalci (glej Uradni list SRS, št. 18/74) ima mati oziroma namesto nje tudi oče, če neguje otroka in sta se roditelja tako sporazumela, podaljšan porodniški dopust (105 dni) še 141 dni ali štiriurno delo na dan do dvanajstega meseca otrokove starosti.

Zdravstveni skupnosti sta se sporazumeli, da zagotavljajo sredstva za nadomestilo osebnega dohodka: zdravstvene skupnosti za čas porodniškega dopusta (105 dni), skupnost otroškega varstva pa za podaljšan porodniški dopust 141 dni oziroma štiriurno delo na dan do dvanajstega meseca otrokove starosti. Zdravstvena skupnost Slovenije in Zveza skupnosti otroškega varstva SR Slovenije sta tudi privolili, da zdravstvene skupnosti prenesejo sredstva za kritje nadomestil osebnega dohodka za skrajšan delovni čas po poteku 105-dnevnega porodniškega dopusta na skupnosti otroškega varstva, prav tako pa tudi sredstva za kritje nadomestil za skrajšan delovni čas do osmega meseca otrokove starosti za matere, ki so začele delati skrajšan delovni čas že v letu 1974.

Samoupravni sporazum določa tudi, da mati oziroma oče otroka uveljavi pravico do nadomestila osebnega dohodka pri strokovni službi tiste zdravstvene skupnosti, pri kateri je zavarovana oziroma pri pooblaščenih samoupravni organizaciji, pri kateri uveljavlja nadomestilo ob zadržanosti od dela.

Otrokova mati uveljavlja pravico do podaljšanega porodniškega dopusta pred potekom porodniškega dopusta pri svoji delovni organizaciji oziroma delodajalcu. Če otroka neguje oče ali kaka druga oseba zaradi smrti matere (op.: kaj pa v drugih primerih — neprisebnost, duševna bolezen ipd.), uveljavlja pravico do nadomestila osebnega dohodka pri zdravstveni skupnosti, pri kateri je zavarovan.

Zahtevku za izplačilo nadomestila osebnega dohodka mora samoupravna (delovna) organizacija predložiti zdravstveni skupnosti v 9. členu samoupravnega sporazuma predpisano dokumentacijo.

V 10. členu sporazuma je določen rok in način odvajanja sredstev skupnosti otroškega varstva. Vprašanje stroškov administrativnega poslovanja zdravstvene skupnosti prepušča samoupravni sporazum posebni pogodbi med zdravstveno skupnostjo in skupnostjo otroškega varstva.

Ta samoupravni sporazum se uporablja za nazaj od 1. januarja 1975.

S. P.

PRAVILNIK O UPORABI ZNAMENJA RDEČEGA KRIŽA V OBOROŽENIH SILAH JUGOSLAVIJE IN O POSEBNI OSEBNI IZKAZNICI SANITETNEGA OSEBJA

(Ur. l. SFRJ, št. 37/75)

Ta pravilnik predpisuje med drugim, kako se v miru in vojni označujejo z znamenjem rdečega križa: sanitetne enote in zavodi, stavbe, sanitetni material, naprave in transportna sredstva, ki so v sestavi oboroženih sil Jugoslavije.

Stavbe, barake in drugi objekti, v katerih so sanitetne enote in zavodi ali njihovi deli, se v vojni ali ob oboroženem spopadu označujejo z znamenjem rdečega križa na belem polju; to znamenje mora biti vidno tudi iz razdalje in pri večjih objektih tudi iz zraka. Znamenje rdečega križa v obliki zastave mora biti tudi na krajih, kjer čakajo ranjenci in bolniki na medicinsko pomoč.

Sanitetno osebje v sestavi oboroženih sil, ki išče, zbira, prenaša, zdravi ali neguje ranjence in bolnike, mora nositi na levem rokavu trak z znamenjem rdečega križa. To velja tudi za pripadnike Rdečega križa Jugoslavije, ki so bili pritegnjeni k takemu delu; poleg tega pa mora imeti tako osebje tudi posebno osebno izkaznico.

Z znamenjem rdečega križa morajo biti v vojni in miru označeni tudi določeni sanitetni materiali in oprema, npr. torbe in drugi kompleti medicinskega osebja, zaboji, škatle in druga embalaža, namenjeni za varstvo sanitetnega materiala in opreme.

Posebne določbe veljajo po tem pravilniku tudi za sanitetna motorna vozila, vagoni sanitetnih vlakov, sanitetne zrakoplove in sanitetne ladje oziroma rešilne čolne.

Poleg primerov, navedenih v ženevski konvenciji iz leta 1949 za izboljšanje položaja ranjencev, bolnikov in brodolomcev, mora imeti posebno izkaznico tudi osebje, navedeno v 15. členu tega pravilnika.

Pravilnik podobno ureja oziroma določa tudi organe in organizacije, ki so poblaščene za izdajanje posebnih osebnih izkaznic, obliko izkaznice in kako je ravnati ob izgubi posebne osebne izkaznice, kako izdati novo ali pa jo zamenjati.

S. P.

DRUŽBENI DOGOVOR O POKLICNIH BOLEZNIH

V Uradnem listu SFRJ, št. 40/75 z dne 15. 8. 1975 sta bila objavljena dva družbena dogovora, s katerima se na samoupravni osnovi urejata vprašanja poklicnih bolezni in telesnih okvar delavcev. Dosedanji predpisi o tem prenehajo veljati 23. 8. 1975. Nova družbena dogovora določata tudi, da podpisniki (udeleženci) družbenih dogovorov lahko spremenijo ali dopolnijo dogovora glede poklicnih bolezni šele po 5 letih, glede telesnih okvar pa v 3 letih. S tema družbenima dogovoroma so bila jasneje opredeljena in dopolnjena razna, doslej premalo urejena oziroma sporna vprašanja.

Družbena dogovora so podpisale skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja vseh republik in avtonomnih pokrajin, skupnost socialnega zavarovanja vojaških zavarovancev ter vse zveze sindikatov republik in avtonomnih pokrajin.

Družbeni dogovor o poklicnih boleznih obsega 48 takih bolezni z različnih področij, družbeni dogovor o telesnih okvarah pa številne okvare s področja vseh pomembnejših človeških organov.

Iz tehničnih razlogov ne moremo na tem mestu obravnavati vseh poklicnih bolezni in telesnih okvar, posebno ker predvidevamo, da se bodo morali zdravniki v zdravstvenih organizacijah in v invalidskih komisijah zelo podrobno seznaniti z vsebino obeh družbenih dogovorov. Pri vsem tem pa želimo, da so tudi delovne organizacije in njihovi delavci ter njihove sindikalne organizacije dobro poučene oziroma seznanjene z obema družbenima dogovoroma.

Pripominjamo, da pomeni dosledno izvajanje obeh družbenih dogovorov veliko korist za delavce, na drugi strani pa, da nedosledno izvajanje teh dogovorov lahko povzroči veliko škodo za sklade pokojninskega in invalidskega zavarovanja in za delovne organizacije same.

S. P.

PRAVILNIK O IZVRŠEVANJU VARNOSTNEGA UKREPA GLEDE OBVEZNEGA ZDRAVLJENJA SPOLNE BOLEZNI

(Uradni list SRS, št. 23/75)

Po 18. členu zakona o prekrških zoper javni red in mir (glej Ur. l. SRS, št. 16/74) lahko sodnik za prekrške izreče poleg kazni za prekršek v določenih primerih oziroma okoliščinah zoper storilca prekrška tudi varnostni ukrep glede obveznega zdravljenja spolne bolezni. Ta ukrep izda sodnik za prekrške na podlagi poprejšnjega izvida in mnenja zdravnika dermatovenerologa.

Varnostni ukrep obveznega zdravljenja spolne bolezni se obvezno izda glede vseh spolnih bolezni v stanju kužnosti (sifilis, kapavica, mehki čankar in četrta spolna bolezen).

Obvezno se spolna bolezen zdravi ambulantno v kožnoveneričnih dispanzerjih in specialističnih dermatoloških ambulantah in drugih specializiranih zdravstvenih organizacijah. Če gre pa za hudo stopnjo bolnikove okuženosti s spolno boleznijo ali če se bolnik izmika zdravljenju, oziroma se ne odzove pozivu na zdravljenje ali pa je neposredno nevaren za okužbo drugih, se mora obvezno zdraviti hospitalno na dermatološkem oddelku splošne bolnišnice oziroma na dermatološki kliniki.

Obvezno zdravljenje spolne bolezni se začne na podlagi pravnomočne odločbe sodnika za prekrške, ki jo v ta namen pošlje zdravstveni organizaciji (ambulantni oziroma hospitalni), poleg tega pa tudi po bivališču storilca prekrška pristojni patronažni službi. Patronažna služba ima nalogo, da obravnava osebe, s katerimi je storilec prekrška imel spolne odnose.

Zdravljenje spolne bolezni se praviloma začne že pred izvršitvijo zaporne kazni, razen če dermatolog glede na stopnjo kužnosti spolne bolezni ne odloči, da se bolnik zdravi že med prestajanjem kazni.

Zdravstvena organizacija pokliče storilca prekrška na zdravljenje, brž ko dobi odločbo sodnika za prekrške. Če se storilec ne zglašuje na ta poziv ali če se izmika ali ovira zdravljenje, ga zdravstvena organizacija prijavi sodniku za prekrške ter občinskemu organu za notranje zadeve v nadaljnji postopek.

Obvezno zdravljenje spolne bolezni traja do ozdravitve oziroma do prenehanja njene kužnosti. O tem odloči lečeči zdravnik dermatovenerolog. O končanem zdravljenju zdravstvena organizacija obvesti pristojnega sodnika za prekrške. Če je zdravnik dermatovenerolog odredil kontrolne preglede, se mora bolnik storilec po njih ravnan, sicer pa mora zdravstvena organizacija obvestiti sodnika za prekrške.

Stroške za obvezno zdravljenje spolne bolezni poravnava pristojna zdravstvena skupnost (glej 61. člen zakona o zdravstvenem varstvu — Ur. l. SRS, št. 38/74).

V uvodu omenjeni pravilnik je izdal republiški komite za zdravstvo in socialno varstvo v soglasju z republiškim sekretariatom za notranje zadeve in republiškim sekretariatom za pravosodje, organizacijo uprave in proračun. Očiten namen pravilnika pa je preprečevati in pravočasno odkrivati spolne bolezni ter preprečevati prostitucijo in s tem zvezano širjenje spolnih bolezni.

S. P.